

de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs

Handreiking voor een risicobeleid Wwft

Januari 2019

mr. W.J.D. Gohres
mr. E. Schouten

Disclaimer:

Gebruik van deze handreiking - al dan niet in aangepaste vorm – is volledig de eigen verantwoordelijkheid van de gebruiker. De NOB en de opstellers van deze handreiking aanvaarden geen aansprakelijkheid voor enige directe of indirecte schade als gevolg van of in verband met het gebruik.

Copyright:

De NOB heeft deze handreiking opgesteld ten behoeve van haar leden. Indien andere organisaties deze handreiking of onderdelen daarvan - al dan niet in aangepaste vorm - aan hun leden ter beschikking willen stellen is dat toegestaan mits vermeld wordt dat deze is/zijn opgesteld door de NOB en gewezen wordt op de door de NOB gebruikte disclaimer.

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Algemeen	5
Verantwoordelijkheid dagelijkse beleidsbepaler	5
Compliancefunctie	5
Auditfunctie	5
Wanneer cliëntenonderzoek	5
Risico-georiënteerd	5
3. Standaard cliëntenonderzoek	7
Identificatie van de cliënt	7
<i>Cliënt/natuurlijk persoon</i>	7
<i>Cliënt/BV of NV</i>	8
<i>Cliënt/overige rechtspersoon</i>	9
<i>Cliënt/vennoot personenvennootschap</i>	11
<i>Cliënt/trustee van trust</i>	13
<i>Cliënt/kerkgenootschap</i>	14
Vaststellen of cliënt of UBO een PEP is	14
Vaststelling doel en aard van de beoogde relatie	15
Monitoring	15
Vastlegging	15
4. Vereenvoudigd cliëntenonderzoek	16
Voorwaarden	16
Laag risicofactoren	16
Wat houdt een vereenvoudigd cliëntenonderzoek in	16
5. Verscherpt cliëntenonderzoek	17
Criteria	17
Hoog risicofactoren	17
Wat houdt een verscherpt cliëntenonderzoek in	19
6. Procedure melding ongebruikelijke transactie en mislukt cliëntenonderzoek	20
Bijlage 1 Staten door de Europese Commissie op grond van artikel 9 van de vierde anti-witwasrichtlijn aangewezen	22
Bijlage 2 Corruption Perception Index	23
Bijlage 3 FATF-lijst van High-risk and non cooperative jurisdictions	28
Bijlage 4 Staten waarvoor sancties gelden van de EU of VN of staten op het grondgebied waarvan terroristische organisaties actief zijn	29

1. Inleiding

De Wwft 2018 verplicht instellingen om, rekening houdend met hun aard en omvang, een analyse te maken van de risico's op witwassen en terrorismefinanciering, die zijn verbonden aan de dienstverlening door de instelling. Een belastingadviespraktijk let daarbij in ieder geval op het soort dienstverlening dat zij verricht, het type cliënten dat zij bedient en de landen of geografische gebieden waarin haar cliënten actief is/zijn.¹ Deze risicoanalyse moet actueel gehouden worden en desgevraagd aan de toezichthouder verstrekt worden.

Het analyseren van de risico's op witwassen en financieren van terrorisme is de basis voor (de ontwikkeling van) gedragslijnen, de procedures en maatregelen, ter beheersing van die risico's. Hierin moet tot uitdrukking komen hoe de in de risicoanalyse geïdentificeerde risico's kunnen worden ondervangen, onder andere door de intensiteit van het cliëntenonderzoek.²

Het is aan de NOB-erkende belastingadviespraktijken zelf om, passend bij hun aard en omvang, een risicoanalyse te maken en hun gedragslijnen, procedures en maatregelen daarop af te stemmen. Ook onder vorige versies van de wet was een instelling vereist een risicobeleid op te stellen. De NOB heeft hiervoor indertijd ook een model uitgebracht. Dit risicobeleid vormt een onderdeel van het totaal van genoemde gedragslijnen, procedures en maatregelen en is vooral gericht op het cliëntenonderzoek en de meldplicht. Dit risicobeleid is nu aangepast aan de Wwft 2018.

Hoe een en ander door een instelling intern wordt vastgelegd in procedures, formulieren, relatiemanagementsoftware, dossiers, communicatie, beoordelingssystemen, controle enzovoort, vormt samen met dit risicobeleid het geheel aan gedragslijnen, procedures en maatregelen (Wwft compliance) die goedgekeurd dienen te worden door beleidsbepalers van de instelling en die zo mogelijk gecontroleerd worden door de compliancefunctie en de auditfunctie.

De hiernavolgende handreiking voor het risicobeleid is derhalve bedoeld als een hulpmiddel om een kantoorrisicobeleid op te stellen, gebaseerd op een risicoanalyse van de *eigen* organisatie, het *eigen* dienstverleningspakket en de *eigen* te onderscheiden cliënten(groepen).

¹ Art. 2b Wwft 2018.

² Art. 2c Wwft 2018.

2. Algemeen

Verantwoordelijkheid dagelijkse beleidsbepaler

De instelling met meerdere dagelijks beleidsbepalers wijst ten minste één dagelijks beleidsbepaler aan, die belast wordt met de verantwoordelijkheid voor de naleving van de Wwft.³

Compliancefunctie

De instelling, zijnde een rechtspersoon of vennootschap met vijftig of meer werknemers stelt een onafhankelijke compliancefunctie in. Instellingen met minder dan vijftig werknemers, waarvan de aard een verhoogd risico op witwassen en terrorismefinanciering meebrengt, stelt eveneens een onafhankelijke compliancefunctie in. De compliancefunctie mag ook uitbesteed worden. De uitoefening van de compliancefunctie is gericht op de controle van de naleving van de Wwft en van de regels die daarvoor door de instelling zelf zijn ingesteld. Ook het melden van ongebruikelijke transacties en het verstrekken van de benodigde informatie aan de FIU gebeurt door de compliancefunctie.⁴

Auditfunctie

De in de vorige alinea genoemde instellingen zorgen ervoor dat op onafhankelijke wijze een auditfunctie wordt uitgeoefend ten aanzien van haar werkzaamheden. De auditfunctie controleert de uitoefening van de compliancefunctie en de naleving van de Wwft door de instelling. De auditfunctie mag uitbesteed worden.⁴

Wanneer cliëntenonderzoek

De instelling stelt een cliëntenonderzoek in de volgende gevallen:⁵

- indien zij in of vanuit Nederland een zakelijke relatie aangaat;
- indien zij in of vanuit Nederland een incidentele transactie verricht ten behoeve van de cliënt van ten minste € 15 000, of twee of meer transacties waartussen een verband bestaat met een gezamenlijke waarde van ten minste € 15 000;
- indien er indicaties zijn dat de cliënt betrokken is bij witwassen of financieren van terrorisme;
- indien zij twijfelt aan de betrouwbaarheid van eerder verkregen gegevens van de cliënt;
- indien het risico van betrokkenheid van de cliënt bij witwassen of financieren van terrorisme daartoe aanleiding geeft;
- indien er, gelet op de staat waarin een cliënt woonachtig of gevestigd is of zijn zetel heeft, een verhoogd risico op witwassen of financieren van terrorisme bestaat;

Risico-georiënteerd

Het cliëntenonderzoek vindt risico-georiënteerd plaats, d.w.z. de intensiteit van het cliëntenonderzoek wordt afgestemd op het risico dat de instelling toekent aan

- een bepaald type cliënt,
- een bepaald type dienstverlening of transactie,
- een bepaald land waar de cliënt woont of gevestigd is of zijn zetel heeft.⁶

³ Art. 2d, lid 1 Wwft 2018.

⁴ Art. 2d, lid 2 en 3 Wwft 2018 jo. Specifieke leidraad naleving Wwft voor accountants, belastingadviseurs, administratiekantoren en alle overige instellingen genoemd in artikel 1a, lid 4, letter a en b Wwft (24 oktober 2018), pag. 24.

⁵ Art. 3, lid 5 Wwft 2018.

⁶ Art. 3, lid 8 en 9 Wwft 2018.

In verband met deze risico-georiënteerde benadering maakt de instelling hierna onderscheid tussen een standaard cliëntenonderzoek (normaal risico), vereenvoudigd cliëntenonderzoek (verlaagd risico) en verscherpt cliëntenonderzoek (verhoogd risico).

3. Standaard cliëntenonderzoek

Een standaard cliëntenonderzoek bestaat uit:⁷

1. identificatie van de cliënt en verificatie van diens identiteit, waaronder op risico gebaseerd inzicht verkrijgen in de eigendoms- en zeggenschapsstructuur indien sprake is van een rechtspersoon, vaststellen van de vertegenwoordigingsbevoegdheid van de vertegenwoordiger en identificatie en op risico gebaseerde verificatie van de uiteindelijk belanghebbende;
2. bepalen of de cliënt of de uiteindelijk belanghebbende een PEP is;
3. vaststellen van doel en beoogde aard van de zakelijke relatie;
4. een “voortdurende controle” (bewaken, monitoren) van de zakelijke relatie en de transacties.

Identificatie van de cliënt

Cliënt/natuurlijk persoon

CLIËNT=NATUURLIJK PERSOON		
	Identificatie door middel van ⁸	Verificatie door middel van ⁹
Cliënt	• Voorna(a)m(en) • Achternaam • Geboortedatum • Adres • Woonplaats of • Plaats van vestiging (i.g.v. een onderneming van een natuurlijk persoon) Naast bovenstaande gegevens dienen van het document met behulp waarvan de identiteit is geverifieerd te worden vastgelegd¹⁰ • de aard • het nummer • de datum en • plaats van uitgifte	• Geldig paspoort of • Geldige Nederlandse identiteitskaart of • Geldige identiteitskaart die is afgegeven door het daartoe bevoegde gezag in een andere lidstaat en is voorzien van een pasfoto en de naam van de houder of • Geldig Nederlands rijbewijs of • Geldig rijbewijs dat is afgegeven door het daartoe bevoegde gezag in een andere lidstaat en is voorzien van een pasfoto en de naam van de houder of • Reisdocumenten voor vluchtelingen en vreemdelingen of • Vreemdelingendocumenten afgegeven op grond van de Vreemdelingenwet 2000¹¹
Alleen indien van toepassing: vertegenwoordiger	• Voorna(a)m(en) • Achternaam • Geboortedatum • Adres • Woonplaats Naast bovenstaande gegevens dienen van het document met behulp waarvan de identiteit is geverifieerd te worden vastgelegd¹ • de aard, • het nummer en • de datum en • plaats van uitgifte⁹	ID's als hierboven
	• Bevoegdheid tot vertegenwoordiging	• In voorkomende gevallen rechterlijke beslissing benoeming tot beschermingsbewindvoerder of curator, anders • (Informeel) volmacht

Schema 3.1 Standaard cliëntenonderzoek cliënt=natuurlijk persoon

⁷ Art. 3, lid 2 Wwft 2018 en art. 8, lid 5 onder a Wwft 2018.

⁸ Zie art. 33 Wwft 2018.

⁹ Zie artikel 11 Wwft 2018 jo. Art. 4 Uitvoeringsregeling Wwft 2018.

¹⁰ Vastlegging van de identificatiegegevens kan het makkelijkst door een kopie ID op te slaan. De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) brengt mee dat de pasfoto en het BSN dan worden afgedekt.

¹¹ Deze opsomming is niet limitatief. Andere soortgelijke documenten zijn ook toegestaan.

Cliënt/BV of NV

CLIËNT=BV of NV			
	Identificatie door middel van ¹²	Verificatie door middel van ¹³	
Nederlandse BV of NV gevestigd in Nederland of buitenlandse BV of NV met vestiging in Nederland	• Rechtsvorm • Statutaire naam • Handelsnaam • Vestigingsadres (adres, postcode, plaats) • Statutaire Zetel • Registratienummer KvK	• Gegevens online verkregen uit het handelsregister of • Uittreksel (van papier of digitaal) uit het handelsregister of • Akte of verklaring opgemaakt onderscheidenlijk afgegeven door een in Nederland of een andere lidstaat gevestigde advocaat, notaris, kandidaat-notaris of een hiermee vergelijkbare, onafhankelijke beoefenaar van een juridisch beroep	
Buitenlandse BV of NV, niet in Nederland gevestigd	• Rechtsvorm • Statutaire naam • Vestigingsadres (adres, postcode, plaats) en/of andere identificerende gegevens	• Documenten, gegevens of inlichtingen die bij de wet als geldig middel voor identificatie zijn erkend in de staat van herkomst, zoals gegevens of een uittreksel uit een buitenlands handelsregister of • Gegevens rechtstreeks verkregen van een business information service zoals Dun & Bradstreet of • Akte of verklaring opgemaakt onderscheidenlijk afgegeven door een in Nederland of een andere lidstaat gevestigde advocaat, notaris, kandidaat-notaris of een hiermee vergelijkbare, of rechtsonafhankelijke beoefenaar van een juridisch beroep	
Vertegenwoordiger van NV of BV	• Voorna(a)m(en) • Achternaam • Geboortedatum	• Bij voorkeur de ID's genoemd in schema 2.1, maar vormvrij	
	• Bevoegdheid tot vertegenwoordiging	• Als sprake is van formele vertegenwoordigingsbevoegdheid blijkt dit meestal uit de gegevens of het uittreksel uit het handelsregister, anders • (Informeel) volmacht • Een LinkedIn profiel met foto, vermelding relevante werkgever en tenminste 15 onafhankelijke relaties of • Informatie op een betrouwbare nieuwssite of een website van de onderneming, mits van zodanige omvang dat er geen twijfel bestaat over de betrouwbaarheid van deze informatie op de website	
	Niet beursgenoteerd ¹⁴		Beursgenoteerd ¹⁵
"Gewone" UBO *)	• Hoedanigheid van UBO • Voorna(a)m(en) • Achternaam • Indien mogelijk: adres of geboortedatum en –plaats of andere unieke combinatie van gegevens • Woonplaats (t.b.v. risicoprofiel)	• Voor verificatie van de hoedanigheid van UBO dient kennis van de eigendoms- en zeggenschapsstructuur verkregen te worden "op basis van redelijke maatregelen". Afhankelijk van de risicobeoordeling door de beroepsbeoefenaar wordt inzicht in de structuur verkregen d.m.v. een van de cliënt ontvangen organogram of het raadpleging van websites tot het in kaart brengen van de structuur d.m.v. gegevens of uittreksels uit het handelsregister waaruit de gehele lijn naar boven blijkt.	X Niet van toepassing

¹² Zie art. 33 Wwft 2018.

¹³ Zie artikel 11 Wwft 2018 jo. Art. 4 Uitvoeringsregeling Wwft 2018.

¹⁴ Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of een naamloze vennootschap, niet zijnde een vennootschap die als uitgevende instelling is onderworpen aan openbaarmakingsvereisten als bedoeld in de richtlijn transparantie, dan wel aan vergelijkbare internationale standaarden, met inbegrip van een 100 procent dochtermaatschappij van een dergelijke vennootschap.

¹⁵ Wel zijnde een in de vorige noot omschreven vennootschap, met inbegrip van een 100 procent dochtermaatschappij van een dergelijke vennootschap.

Alleen indien van toepassing: “pseudo-UBO”**)	• Voorna(a)m(en) • Achternaam • Indien mogelijk: adres of geboortedatum en –plaats of andere unieke combinatie van gegevens • Woonplaats (t.b.v. risicoprofiel)	• De hoedanigheid van statutair bestuurder blijkt meestal uit de gegevens of het uittreksel uit het handelsregister, anders • Informatie op een betrouwbare nieuwssite of een website van de onderneming, mits van zodanige omvang dat er geen twijfel bestaat over de betrouwbaarheid van deze informatie op de website of • Oprichtingsakte van BV of NV	X Niet van toepassing

Schema 3.2 Standaard cliëntenonderzoek cliënt=BV of NV

- *) “Gewone” UBO van een BV of NV is de natuurlijke personen die de uiteindelijke eigenaar is van of zeggenschap heeft over de vennootschap, via:
- het direct of indirect houden van meer dan 25 procent van de aandelen, van de stemrechten of van het eigendomsbelang in de vennootschap, met inbegrip van het houden van toonderaandelen; of
 - andere middelen, waaronder de voorwaarden voor consolidatie van een jaarrekening, bedoeld in artikel 406, in samenhang met de artikelen 24a, 24b en 24d, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.
- ***) Wanneer een Wwft-instelling na uitputting van alle mogelijke middelen geen “gewone” UBO (op basis van eigendom of zeggenschap) kan achterhalen of er aan twijfelt dat een gevonden UBO wel echt zeggenschap heeft en er geen grond van verdenking van witwassen of terrorismefinanciering bestaat, moet de instelling het hoger leidinggevend personeel van de rechtspersoon als UBO aanwijzen. In dit kader wordt onder hoger leidinggevend personeel een **statutair bestuurder** verstaan.

cliënt/overige rechtspersoon

CLIËNT=OVERIGE RECHTSPERSOON (stichting, verenigingen of vergelijkbare juridische entiteit)		
	Identificatie door middel van ¹⁶	Verificatie door middel van ¹⁷
Nederlandse rechtspersoon gevestigd in Nederland of buitenlandse rechtspersoon met vestiging in Nederland	• Rechtsvorm • Statutaire naam • Handelsnaam • Vestigingsadres (adres, postcode, plaats) • Statutaire Zetel • Registratienummer KvK	• Gegevens online verkregen uit het handelsregister of • Uittreksel (van papier of digitaal) uit het handelsregister of • Akte of verklaring opgemaakt onderscheidenlijk afgegeven door een in Nederland of een andere lidstaat gevestigde advocaat, notaris, kandidaat-notaris of een hiermee vergelijkbare, onafhankelijke beoefenaar van een juridisch beroep. • Voor een VVE: statuten van die vereniging die deel uitmaken van het reglement van de akte van splitsing als bedoeld in artikel 111 van Boek 5 van het Burgerlijk Wetboek
Buitenlandse rechtspersoon, niet in Nederland gevestigd	• Rechtsvorm • Statutaire naam • Vestigingsadres (adres, postcode, plaats) en/of andere identificerende gegevens	• Documenten, gegevens of inlichtingen die bij de wet als geldig middel voor identificatie zijn erkend in de staat van herkomst, zoals gegevens of een uittreksel uit een buitenlands handelsregister of • Betrouwbare en in het internationale verkeer gebruikelijke documenten uit onafhankelijke bron, zoals gegevens rechtsreeks verkregen van een business information service zoals Dun & Bradstreet.
Vertegenwoordiger van rechtspersoon	• Voorna(a)m(en) • Achternaam • Geboortedatum	• Bij voorkeur de ID's genoemd in schema 2.1, maar vormvrij

¹⁶ Zie art. 33 Wwft 2018.

¹⁷ Zie artikel 11 Wwft 2018 jo. Art. 4 Uitvoeringsregeling Wwft 2018.

	• Bevoegdheid tot vertegenwoordiging	• Als sprake is van formele vertegenwoordigingsbevoegdheid blijkt dit meestal uit de gegevens of het uittreksel uit het handelsregister, anders • (Informeel) volmacht of • Een LinkedIn profiel met foto, vermelding relevante werkgever en tenminste 15 onafhankelijke relaties of • Informatie op een betrouwbare nieuwssite of een website van de onderneming, mits van zodanige omvang dat er geen twijfel bestaat over de betrouwbaarheid van deze informatie op de website
“Gewone” UBO *)	• Hoedanigheid van UBO • Voorna(a)m(en) • Achternaam • Indien mogelijk: adres of geboortedatum en –plaats of andere unieke combinatie van gegevens • Woonplaats (t.b.v. risicoprofiel)	• Voor verificatie van de hoedanigheid van UBO dient kennis van de eigendoms- en zeggenschapsstructuur verkregen te worden “op basis van redelijke maatregelen”. Afhankelijk van de risico-inschatting door de beroepsbeoefenaar wordt inzicht in de structuur verkregen d.m.v. een van de cliënt ontvangen organogram of het raadpleging van websites tot het in kaart brengen van de structuur d.m.v. gegevens of uittreksels uit het handelsregister waaruit de gehele lijn naar boven blijkt.
Alleen indien van toepassing: “pseudo-UBO” **)	• Voorna(a)m(en) • Achternaam • Indien mogelijk: adres of geboortedatum en –plaats of andere unieke combinatie van gegevens • Woonplaats (t.b.v. risicoprofiel)	• De hoedanigheid van statutair bestuurder blijkt meestal uit de gegevens of het uittreksel uit het handelsregister, anders • Informatie op een betrouwbare nieuwssite of een website van de onderneming, mits van zodanige omvang dat er geen twijfel bestaat over de betrouwbaarheid van deze informatie op de website of • Oprichtingsakte van de rechtspersoon

Schema 3.3 Standaard cliëntenonderzoek cliënt=overige rechtspersoon

- *) “Gewone” UBO van een “overige rechtspersoon” is een natuurlijk persoon die de uiteindelijke eigenaar is van of zeggenschap heeft over de rechtspersoon, via:
- het direct of indirect houden van meer dan 25 procent van het eigendomsbelang in de rechtspersoon of
 - het direct of indirect kunnen uitoefenen van meer dan 25 procent van de stemmen bij besluitvorming ter zake van wijziging van de statuten van de rechtspersoon of
 - het kunnen uitoefenen van feitelijk zeggenschap over de rechtspersoon
- ***) Wanneer een Wwft-instelling na uitputting van alle mogelijke middelen geen “gewone” UBO (op basis van eigendom of zeggenschap) kan achterhalen of er aan twijfelt dat een gevonden UBO wel echt zeggenschap heeft en er geen grond van verdenking van witwassen of terrorismefinanciering bestaat, moet de instelling het hoger leidinggevend personeel van de rechtspersoon als UBO aanwijzen. In dit kader wordt onder hoger leidinggevend personeel een **statutair bestuurder** verstaan.

Clïent/vennoot personenvennootschap

CLÏENT=VENNOOT PERSONENVENNOOTSCHAP of vertegenwoordigt rederij, Europees economisch samenwerkingsverband of andere juridische entiteit vergelijkbaar met een personenvennootschap		
	Identificatie door middel van ¹⁸	Verificatie door middel van ¹⁹
Vennoot	• Voorna(a)m(en) • Achternaam • Geboortedatum • Adres • Woonplaats of • Plaats van vestiging (i.g.v. een onderneming van een natuurlijk persoon) Naast bovenstaande gegevens dienen van het document met behulp waarvan de identiteit is geverifieerd te worden vastgelegd²⁰ • de aard • het nummer • de datum en • plaats van uitgifte	• Geldig paspoort of • Geldige Nederlandse identiteitskaart of • Geldige identiteitskaart die is afgegeven door het daartoe bevoegde gezag in een andere lidstaat en is voorzien van een pasfoto en de naam van de houder of • Geldig Nederlands rijbewijs of • Geldig rijbewijs dat is afgegeven door het daartoe bevoegde gezag in een andere lidstaat en is voorzien van een pasfoto en de naam van de houder of • Reisdocumenten voor vluchtelingen en vreemdelingen of • Vreemdelingendocumenten afgegeven op grond van de Vreemdelingenwet 2000²¹
	• Hoedanigheid van vennoot	• Gegevens online verkregen uit het handelsregister of • Uittreksel (op papier of digitaal) uit het handelsregister of • Vennootschapsovereenkomst of andere documenten van de personenvennootschap
Personenvennootschap	• Rechtsvorm • Statutaire naam • Handelsnaam • Vestigingsadres (adres, postcode, plaats) • Statutaire Zetel • Registratienummer KvK	Documenten, gegevens en inlichtingen uit betrouwbare en onafhankelijke bron, zoals • Gegevens online verkregen uit het handelsregister of • Uittreksel (van papier of digitaal) uit het handelsregister of • Vennootschapsovereenkomst • Akte of verklaring opgemaakt onderscheidenlijk afgegeven door een in Nederland of een andere lidstaat gevestigde advocaat, notaris, kandidaat-notaris of een hiermee vergelijkbare, onafhankelijke beoefenaar van een juridisch beroep.
Vertegenwoordiger (vennoot of andere vertegenwoordiger)	• Voorna(a)m(en) • Achternaam • Geboortedatum	• Bij voorkeur de hierboven genoemde ID's, maar vormvrij
	• Bevoegdheid tot vertegenwoordiging	• Als sprake is van formele vertegenwoordigingsbevoegdheid blijkt dit meestal uit de gegevens of het uittreksel uit het handelsregister, anders of • (Informeel) volmacht of • Een LinkedIn profiel met foto, vermelding relevante werkgever en tenminste 15 onafhankelijke relaties of • Informatie op een betrouwbare nieuwssite of een website van de onderneming, mits van zodanige omvang dat er geen twijfel bestaat over de betrouwbaarheid van deze informatie op de website of • Vennootschapsovereenkomst

¹⁸ Zie art. 33 Wwft 2018.

¹⁹ Zie artikel 11 Wwft 2018 jo. Art. 4 Uitvoeringsregeling Wwft 2018.

²⁰ Vastlegging van de identificatiegegevens kan het makkelijkst door een kopie ID op te slaan. De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) brengt mee dat de pasfoto en het BSN dan worden afgedekt.

²¹ Deze opsomming is niet limitatief. Andere soortgelijke documenten zijn ook toegestaan.

“Gewone” UBO *)	• Hoedanigheid van UBO • Voorna(a)m(en) • Achternaam • Indien mogelijk: adres of geboortedatum en –plaats of andere unieke combinatie van gegevens • Woonplaats (t.b.v. risicoprofiel)	• Vennootschapsovereenkomst of ander document van de personenvennootschap • Bij eventuele achterliggende vennootschapsstructuren inzicht verkrijgen in de eigendoms- en zeggenschapsstructuur “op basis van redelijke maatregelen”. Afhankelijk van de risico-inschatting door de beroepsbeoefenaar wordt inzicht in de structuur verkregen d.m.v. een van de cliënt ontvangen organogram of het raadpleging van websites tot het in kaart brengen van de structuur d.m.v. gegevens of uittreksels uit het handelsregister waaruit de gehele lijn naar boven blijkt.
Alleen indien van toepassing: “pseudo-UBO” **)	• Voorna(a)m(en) • Achternaam • Indien mogelijk: adres of geboortedatum en –plaats of andere unieke combinatie van gegevens • Woonplaats (t.b.v. risicoprofiel)	• De hoedanigheid van statutair bestuurder blijkt meestal uit de gegevens of het uittreksel uit het handelsregister, anders • Informatie op een betrouwbare nieuwssite of een website van de onderneming, mits van zodanige omvang dat er geen twijfel bestaat over de betrouwbaarheid van deze informatie op de website of • Vennootschapsakte of andere documenten van de personenvennootschap of

Schema 3.4 Standaard cliëntenonderzoek cliënt=vennoot personenvennootschap

- *) “Gewone” UBO van een personenvennootschap is de natuurlijke persoon die het uiteindelijke economisch belang heeft of zeggenschap heeft over de personenvennootschap via:
- het direct of indirect houden van meer dan 25 procent van het eigendomsbelang in de personenvennootschap;
 - het direct of indirect kunnen uitoefenen van meer dan 25 procent van de stemmen bij besluitvorming ter zake van wijziging van de overeenkomst die ten grondslag ligt aan de personenvennootschap, of ter zake van de uitvoering van die overeenkomst anders dan door daden van beheer, voor zover in die overeenkomst besluitvorming bij meerderheid van stemmen is voorgeschreven; of
 - het kunnen uitoefenen van feitelijke zeggenschap over de personenvennootschap.
- ***) Wanneer een Wwft-instelling na uitputting van alle mogelijke middelen geen “gewone” UBO (op basis van eigendom of zeggenschap) kan achterhalen of er aan twijfelt dat een gevonden UBO wel echt zeggenschap heeft en er geen grond van verdenking van witwassen of terrorismefinanciering bestaat, moet de instelling het hoger leidinggevend personeel van de rechtspersoon als UBO aanwijzen. In dit kader wordt onder hoger leidinggevend personeel een **statutair bestuurder** verstaan.

Clïënt/trustee van trust

CLIËNT=TRUSTEE VAN EEN TRUST		
	Identificatie door middel van ²²	Verificatie door middel van ²³
Trustee	• Indien natuurlijk persoon, zie schema 2.1 • Indien rechtspersoon, zie schema 2.2 of 2.3	• Indien natuurlijk persoon, zie schema 2.1 • Indien rechtspersoon, zie schema 2.2 of 2.3
	• Bevoegdheid tot vertegenwoordiging trust	• Documenten, gegevens en inlichtingen uit betrouwbare en onafhankelijke bron, zoals de trustakte
Trust	• het doel en de aard van de trust of andere juridische constructie • het recht waardoor de trust of andere juridische constructie wordt beheerst	• Documenten, gegevens en inlichtingen uit betrouwbare en onafhankelijke bron, zoals de trustakte
“Gewone” UBO *)	• Hoedanigheid van UBO • Voorna(a)m(en) • Achternaam • Indien mogelijk: adres of geboortedatum en –plaats of andere unieke combinatie van gegevens • Woonplaats (t.b.v. risicoprofiel)	• Documenten, gegevens en inlichtingen uit betrouwbare en onafhankelijke bron, zoals de trustakte

Schema 3.5 Standaard cliëntenonderzoek cliënt=trustee van een trust

- *) “Gewone” UBO van een trust is
- de oprichter of oprichters;
 - de trustee of trustees;
 - voor zover van toepassing, de protector of protectors;
 - de begunstigden, of voor zover de afzonderlijke personen die de begunstigden zijn van de trust niet kunnen worden bepaald, de groep van personen in wier belang de trust hoofdzakelijk is opgericht of werkzaam is;
 - elke andere natuurlijke persoon die door directe of indirecte eigendom of via andere middelen uiteindelijke zeggenschap over de trust uitoefent.

²² Zie art. 33 Wwft 2018.

²³ Zie artikel 11 Wwft 2018 jo. Art. 4 Uitvoeringsregeling Wwft 2018.

Cliënt/kerkgenootschap

CLIËNT=KERKGENOOTSCHAP		
	Identificatie door middel van ²⁴	Verificatie door middel van ²⁵
Kerkgenootschap	• Naam • Adres • Hoedanigheid kerkgenootschap	• Document waaruit blijkt dat een kerkgenootschap of lichaam waarin zij is verenigd, is aangesloten bij het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken dan wel dat het kerkgenootschap of lichaam is aangemerkt als ANBI of in voorkomend geval • Document waaruit blijkt dat een zelfstandig onderdeel van een kerkgenootschap als bedoeld in de vorige bullit deel uitmaakt van dat kerkgenootschap en het kerkgenootschap voldoet aan het bepaalde in de vorige bullit.
Vertegenwoordiger	• Voorna(a)m(en) • Achternaam • Geboortedatum	• Bij voorkeur ID's genoemd in schema 2.1, maar vormvrij
	• Bevoegdheid tot vertegenwoordiging	• Documenten, gegevens of inlichtingen uit betrouwbare en onafhankelijke bron
“Gewone” UBO *)	• Hoedanigheid van UBO • Voorna(a)m(en) • Achternaam • Indien mogelijk: adres of geboortedatum en –plaats of andere unieke combinatie van gegevens • Woonplaats (t.b.v. risicoprofiel)	• Statuut van kerkgenootschap
Alleen indien van toepassing: “pseudo-UBO” **)	• Voorna(a)m(en) • Achternaam • Indien mogelijk: adres of geboortedatum en –plaats of andere unieke combinatie van gegevens • Woonplaats (t.b.v. risicoprofiel)	• Statuut van kerkgenootschap of • Documenten van de kerkelijke organisatie

Schema 3.6 Standaardcliëntenonderzoek cliënt=kerkgenootschap

*) “Gewone” UBO van een kerkgenootschap is een natuurlijke persoon die bij ontbinding van het kerkgenootschap als rechtsopvolger in het statuut van het kerkgenootschap is benoemd.

***) Wanneer een Wwft-instelling na uitputting van alle mogelijke middelen geen “gewone” UBO kan achterhalen of er aan twijfelt dat een gevonden UBO wel echt de UBO is en er geen grond van verdenking van witwassen of terrorismefinanciering bestaat, moet de instelling een natuurlijke persoon als “pseudo-UBO” aanwijzen die als **bestuurder staat vermeld in het eigen statuut, of zo mogelijk als bestuurder staat genoemd in de documenten van de kerkelijke organisatie.**

Vastellen of cliënt of UBO een PEP is

Een Politiek Prominent Persoon (Engels: Politically Exposed Person, PEP) is een natuurlijk persoon die een functie bekleedt of bekleed heeft, genoemd in het Uitvoeringsbesluit Wwft 2018. Directe familie en ‘naast geassocieerden’ van een “hoofd-PEP” worden ook als PEP aangemerkt. Een instelling stelt op risico gebaseerde procedures vast om te bepalen of de cliënt of een UBO een PEP is.²⁶

Indien er op grond van concrete aanwijzingen of vermoedens sprake kan zijn van een PEP, wordt de betreffende naam gecontroleerd met een zoekmachine op het internet of met een daarvoor bestemde internationale commerciële database. De instelling kan er ook voor kiezen cliënten en UBO’s uit bepaalde landen altijd te controleren.

²⁴ Zie art. 33 Wwft 2018.

²⁵ Zie artikel 11 Wwft 2018 jo. Art. 4 Uitvoeringsregeling Wwft 2018.

²⁶ Art. 8, lid 5 onder a Wwft 2018.

Het gaat om de volgende personen (dit zijn de “hoofd-PEP’s”):²⁷

- a) staatshoofden, regeringsleiders, ministers en staatssecretarissen;
- b) parlementsleden;
- c) leden van hooggerechtshoven, constitutionele hoven en andere hoge rechterlijke instanties die arresten wijzen waartegen doorgaans geen verder beroep mogelijk is;
- d) leden van rekenkamers of van directies van centrale banken;
- e) ambassadeurs, zaakgelastigden en hoge legerofficieren;
- f) leden van bestuurs-, leidinggevende of toezichthoudende organen van overheidsbedrijven.

Middelbare of lagere ambtenaren vallen niet onder de onder a) tot en met f) genoemde categorieën. Onder de onder a) tot en met e) genoemde categorieën vallen, waar toepasselijk, ook posten op internationaal niveau, waaronder EU-niveau.

De directe familieleden zijn:

- de echtgenoot of echtgenote;
- een partner die naar nationaal recht als gelijkwaardig met een echtgenoot of echtgenote wordt aangemerkt;
- de kinderen en hun echtgenoten of partners;
- de ouders.

De “naast geassocieerden” zijn:

- a. een natuurlijke persoon van wie bekend is, dat deze met een PEP de gezamenlijke uiteindelijke begunstigde is van juridische entiteiten of juridische constructies of met genoemde persoon andere nauwe zakelijke heeft;
- b. een natuurlijke persoon die alleen de juridische begunstigde is van een juridische entiteit of juridische constructie waarvan bekend is, dat deze is opgezet ten behoeve van de feitelijke begunstiging van de in lid 1 genoemde persoon.

Vaststelling doel en aard van de beoogde relatie

Tot het doen van een cliëntenonderzoek behoort tevens de vaststelling van het doel en de aard van de beoogde relatie.²⁸ Beiden vloeien voort uit de dienstverlening²⁹ die van de belastingadviseur wordt gevraagd en worden veelal in een opdrachtbevestiging vastgelegd. Bij enige twijfel dient nader onderzoek gedaan te worden, zo nodig in overleg met een interne functionaris verantwoordelijk voor compliance/riskmanagement.

Monitoring

Zolang een zakelijke relatie bestaat met een cliënt, dient de instelling de cliënt, zijn handelwijze, de zeggenschaps- of eigendomsstructuur, vermogenssituatie, zakenrelaties en familierelaties (indien van toepassing) e.d. regelmatig gemonitord te worden op veranderingen in het risicoprofiel.

Deze monitoring dient plaats te vinden door degenen die de cliënt bedienen alsook waar mogelijk op gezette tijden gecentraliseerd bijvoorbeeld op het niveau van de afdelingen riskmanagement, cliëntadministratie en de financiële administratie.

Vastlegging

De instelling moet specifieke gegevens vastleggen die gebruikt zijn voor de identificatie en verificatie.³⁰ De Wwft somt deze gegevens uitdrukkelijk op voor de verschillende soorten cliënten, uiteindelijk belanghebbenden, vennootschappen of andere juridische entiteiten, trusts of andere juridische constructies. De vast te leggen gegevens vormen hierdoor in wezen een onderdeel van de identificatie- en verificatievereisten en zijn daarom opgenomen in de schema's 3.1 t/m 3.6). Voor zover deze gegevens niet worden vastgelegd in administratieve systemen zoals een cliëntrelatiemanagementsysteem en/of een urenregistratiesysteem, dient deze informatie op andere consistente wijze bijvoorbeeld in het (elektronische) cliëntdossier te worden vastgelegd.

²⁷ Zie art. 2 Uitvoeringsbesluit Wwft 2018.

²⁸ Art. 3 lid 2, onder c Wwft 2018.

²⁹ Mvt TK 2007-2008, 31 238, nr. 3 p. 18.

³⁰ Art. 33 Wwft 2018.

4. Vereenvoudigd cliëntenonderzoek

Voorwaarden

De instelling kan een vereenvoudigd cliëntenonderzoek instellen als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:³¹

- De instelling beschikt over voldoende gegevens waaruit blijkt dat sprake is van een zakelijke relatie/transactie die naar haar aard een laag risico op witwassen of financieringen terrorisme meebrengt, legt die vast en houdt deze actueel.
- Er zijn geen contra-indicaties bekend, zoals een directielid, vertegenwoordiger³² of UBO die een PEP is of een vermoeden van witwassen of terrorismefinanciering (in het geval van deze contra-indicaties moet verscherpt cliëntenonderzoek plaats te vinden).
- De instelling zorgt voor een toereikende controle om ongebruikelijke transacties te kunnen melden.

Laag risicofactoren

Laag risicofactoren ³³	
Cliënt : Financiële instelling Kredietinstelling Geldtransactiekantoor Levensverzekeringsmaatschappij Beleggingsonderneming	Beursgenoteerde vennootschap binnen de EU of een 100% (in)directe deelneming daarvan
	Overheid(sdienst) of overheidsbedrijf binnen de EU
	Gereguleerde instelling/onderneming in een lidstaat, Argentinië, Aruba, Australië, Brazilië, Canada, Frans-Polynesië, Guernsey, Hongkong, Japan, Jersey, het eiland Man, Mayotte, Mexico, De Nederlandse Antillen, Nieuw Zeeland, de Russische Federatie, Singapore, Sint Pierre en Miquelon, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten van Amerika, de Wallis-archipel en Futuna-eiland, Zuid-Afrika en Zwitserland. ³⁴
Dienstverlening / transactie	Verzorgen van aangiften inkomstenbelasting of het geven van adviezen daarover waarbij de belastingplichtige geen belastbare winst uit onderneming geniet en geen belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden heeft en geen aanmerkelijk belang heeft en geen voordeel uit sparen en beleggen heeft

Wat houdt een vereenvoudigd cliëntenonderzoek in

De instelling kan

- de identiteit van de cliënt met verlaagde intensiteit verifiëren, bijvoorbeeld door de officiële naam en adresgegevens uit betrouwbare bron te verwerven (i.p.v. een uittreksel handelsregister of akte) of in het geval de cliënt een natuurlijk persoon is de identiteit te verifiëren m.b.v. kopie ID i.p.v. verificatie aan de hand van het originele document in persoon.
- nader onderzoek naar de (pseudo-)UBO achterwege te laten
- identificatie en/of verificatie van de vertegenwoordiger achterwege te laten
- de frequentie van de controle op veranderingen bij de cliënt verminderen

Wel dienen de gegevens op basis waarvan tot een vereenvoudigd onderzoek is besloten te worden vastgelegd, bijvoorbeeld een gedateerde print van het relevante register: www.dnb.nl of www.afm.nl.

³¹ Zie art. 6 Wwft 2018.

³² NB: de Wwft 2018 verplicht niet tot het actief controleren van de PEP-status van een directie-lid of vertegenwoordiger.

³³ De genoemde laag risicofactoren zijn ontleend aan Bijlage II van de vierde anti-witwasrichtlijn en artikel 6 (oud) van de Wwft van voor 2018.

³⁴ In de uitvoeringsregeling Wwft die gold tot 25 juli 2018 werden deze instellingen/ondernemingen in de genoemde staten door de minister aangewezen als cliënten waarop een vereenvoudigd cliëntenonderzoek toegepast kon worden. In navolging van de vierde anti-witwasrichtlijn is de bevoegdheid van de minister om specifieke cliënten aan te wijzen voor een vereenvoudigd cliëntenonderzoek in de Wwft 2018 vervallen. Instellingen die de handelwijze van voor 25 juli 2018 m.b.t. deze instellingen willen handhaven doen er daarom goed aan zich niet blind te staren op deze lijst, maar alert te blijven op wijzigingen in het risico-profiel.

5. Verscherpt cliëntenonderzoek

Criteria

De instelling doet een verscherpt cliëntenonderzoek in de volgende gevallen:³⁵

1. De instelling heeft indicaties dat sprake is van witwassen of financiering van terrorisme;
2. De cliënt, de zakelijke relatie of het land van vestiging van de cliënt brengen naar hun aard een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme met zich;
3. Bij dienstverlening aan politiek prominente personen (PEP's) of cliënten met een directielid, vertegenwoordiger³⁶ of uiteindelijk belanghebbende (UBO) die een PEP is.

Hoog risicofactoren

Hoog risicofactoren ³⁷	
Cliënt	1. Cliënten waar veel contant geld beschikbaar is (bijvoorbeeld antiekhandelaar, casino's, wisselkantoren, autohandelaren, juweliers, botenhandelaren)
	2. Cliënten waarvan de aandelen aan toonder zijn
	3. Cliënten die onjuiste of onvolledige informatie verschaffen of twijfel bestaat over de juistheid van de verstrekte informatie of volledigheid daarvan
	4. Cliënten waarbij sprake is van (eenmalige) complexe spoedeisende dienstverlening zonder aanwijsbare reden
	5. Cliënten die beschikken over vermogen waarvan de herkomst onduidelijk is
	6. (Nieuwe) cliënten afkomstig van buiten de regio zonder dat hiervoor een verklaring aanwezig is
	7. Cliënten met een onduidelijk of wisselend vestigingsadres zonder dat hiervoor een verklaring aanwezig is
	8. Cliënten waarbij de bedrijfsactiviteiten onduidelijk zijn of die gebruik maken van tussenpersonen waarvan de rol onduidelijk is
	9. Geen direct contact met de cliënt bij de aanvang van de relatie en daarna, wanneer dit wel voor de hand zou liggen
	10. Onduidelijkheid over de positie van tussenpersonen
	11. Onduidelijkheid over de wisseling van eigendom
	12. Onduidelijkheid over de activiteiten van de onderneming
	13. Veelvuldige wijziging van de juridische structuur van de cliënt
	14. Directie lijkt te handelen op instructie van onbekende partij(en)
	15. Cliënten met een nodeloos ingewikkelde structuur
16. De keuze van cliënt voor de accountant of adviseur ligt niet voor de hand gezien omvang, specialisatie of locatie	

³⁵ Art. 3, lid 8 en 9 en art. 8 Wwft 2018.

³⁶ NB: de Wwft 2018 verplicht niet tot het actief controleren van de PEP-status van een directie-lid of vertegenwoordiger en verbindt dan ook niet expliciet bepaalde gevolgen aan hun PEP-status.

³⁷ Deze richtlijnen zijn grotendeels ontleend aan de RBA Guidance for accountants van de FATF van 17 juni 2008 en Bijlage III bij de vierde anti-witwasrichtlijn.

	17. Cliënten afkomstig uit delen van de wereld waar sprake is van (burger)oorlogen of andere gewapende conflicten
	18. Cliënten met een niet verklaarbare voorkeur voor buitenlandse rechtsvormen
	19. Cliënten waarvan de bron van het vermogen onduidelijk is
	20. Ondernemingen waarvan in de praktijk is gebleken dat ze mogelijk als dekmantel voor criminele activiteiten kunnen fungeren (bijvoorbeeld auto schadebedrijven, pizzeria's, snackbars, autopoetsbedrijven, Oosterse toko's, videotheken, afvalverwerkingsbedrijven, seksbranche/massagesalons/hotelkamerverhuur)
	21. Horecaondernemingen
	22. Belwinkels
	23. Ondernemingen die handelen in drugs gerelateerde producten (growshops, coffeeshops, smartshops, headshops en seedshops)
	24. Kamerbemiddelingsbureaus en hotels
	25. Schildersbedrijven en bouwbedrijven (in verband met zwarte omzet en/of mogelijk steekpenningen / smeergelden)
	26. Voetbalmakelaars
	27. Cliënten die in autobanden, schroot, computeronderdelen of mobiele telefoons handelen (i.v.m. BTW carousel fraude)
Dienstverlening Transactie	1. Transacties die niet passen bij de normale activiteiten van de cliënt
	2. Het opzetten van een onderneming die niet past bij de cliënt
	3. Bereidheid van cliënt om ongewoon hoge tarieven te willen betalen
	4. Grote internationale betalingen zonder duidelijke zakelijke reden
	5. Het opzetten van internationale structuren die eigendom of economisch belang verhullen bijvoorbeeld door gebruikmaking van trust, rechtspersonen met aandelen aan toonder enzovoort
	6. Het ontvangen van betalingen van onbekende partijen
	7. Gebruik van lege of slapende vennootschappen: vennootschappen waarvan het kapitaal niet volgestort is of activa niet echt bestaan of verborgen zijn, of de boekhouding ontbreekt of waarin geen activiteiten worden ontplooid
	8. Advisering over kasgeldvennootschappen
	9. Gebruik van "nominees": de natuurlijke persoon, rechtspersoon of begunstigde die is benoemd of aangewezen om voor een ander te handelen
	10. Aandelentransacties waarbij de waarde van de aandelen moeilijk bepaalbaar is
	11. Vastgoedtransacties zoals beschreven in het FEC rapport FEC misbruik vastgoed
	12. Cliënten die gebruik maken van financiering buiten de reguliere financiële sector (bijvoorbeeld contante) geldleningen (van familie) uit het buitenland / ondergronds bankieren)
Geografisch gebied	1. de staat waar de cliënt woonachtig of gevestigd is of zijn zetel heeft, is op grond van artikel 9 van de vierde anti-witwasrichtlijn door de Europese Commissie aangewezen als staat met een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme. Zie bijlage 1.

	2. de staat waar de cliënt woonachtig of gevestigd is of zijn zetel heeft, heeft volgens geloofwaardige bronnen significante niveaus van corruptie of andere criminele activiteiten hebben. Zie bijlage 2
	3. de staat waar de cliënt woonachtig of gevestigd is of zijn zetel heeft, is een staat die volgens geloofwaardige bronnen geen effectieve systemen voor de bestrijding van witwassen van geld en terrorismefinanciering heeft. Zie bijlage 3
	4. de staat waar de cliënt woonachtig of gevestigd is of zijn zetel heeft, is een staat waarvoor sancties, embargo's of soortgelijke maatregelen van bijvoorbeeld de Europese Unie of de Verenigde Naties gelden, of een staat die financiering of ondersteuning verschaft voor terroristische activiteiten, of op het grondgebied waarvan terroristische organisaties actief zijn. Zie bijlage 4.

Wat houdt een verscherpt cliëntenonderzoek in

Indien sprake blijkt te zijn van een PEP dan dient³⁸

1. het aangaan van de relatie of het verrichten van de transactie goedgekeurd te worden door een daarvoor aangewezen functionaris/compliance officer (dagelijks beleidsbepaler of een persoon werkzaam direct onder het echelon van dagelijks beleidsbepalers)
2. de instelling passende maatregelen te treffen om naast de herkomst van de middelen betrokken bij de transactie of de zakelijke relatie, ook de herkomst van het vermogen van de PEP vast te stellen;
3. doorlopende verscherpte controle op de zakelijke relatie uitgeoefend te worden.

In de overige gevallen kan gedacht worden aan:

1. goedkeuring voor het aangaan van de relatie of het verrichten van de transactie door een daarvoor aangewezen functionaris/compliance officer;
2. onderzoek naar de herkomst van het vermogen;
3. beoordeling van documenten op echtheid;
4. verkrijging van een Verklaring Omtrent Gedrag van de rechtspersoon;
5. onderzoek naar de aanwezigheid van een gedragscode en/of klokkenluidersregeling bij de cliënt;
6. nader onderzoek naar de bevoegdheden en functies van directie en gevolmachtigden;
7. onderzoek naar afnemers van cliënt en/of tussenpersonen;
8. wanneer dat past bij de aard van de overeengekomen dienstverlening: onderzoek naar de aanwezigheid van risico's van fraude en van daarop gerichte preventieve maatregelen;
9. wanneer dat past bij de aard van de overeengekomen dienstverlening: steekproefsgewijs onderzoek naar herkomst en bestemming van goederen (waaronder gelden), daaronder begrepen eventueel opvragen van bankafschriften.
10. Intensivering doorlopende controle op de zakelijke relatie

³⁸ Art. 8, lid 5 onder b Wwft 2018.

6. Procedure melding ongebruikelijke transactie en mislukt cliëntenonderzoek

Een instelling is verplicht een verrichte of voorgenomen “ongebruikelijke transactie” onverwijld te melden aan de Financial Intelligence Unit – Nederland (FIU-Nederland). Ook geldt een meldplicht in het geval dat het cliëntenonderzoek (bij nieuwe dan wel bestaande cliënten) niet de door de wet voorgeschreven gegevens heeft opgeleverd en er tevens “indicaties” zijn van betrokkenheid bij witwassen of terrorismefinanciering.³⁹ Onverwijld wil zeggen zo snel mogelijk, doch in ieder geval binnen 14 dagen na vaststelling van het ongebruikelijke karakter van de transactie. Dit betekent dat professionals werkzaam in de instelling in aanmerking komende situaties zo snel mogelijk intern moeten melden aan een functionaris/compliance officer.

Deze functionaris/compliance officer doet na controle en overleg zonodig de melding aan de FIU-Nederland. Het is dus nadrukkelijk niet de bedoeling dat professionals zelfstandig een externe melding doen. De betrokken cliënt noch anderen mogen over een mogelijke interne of externe melding geïnformeerd worden.⁴⁰

In dit verband wordt onder een “transactie” verstaan: handeling of samenstel van handelingen van of ten behoeve van een cliënt waarvan de instelling ten behoeve van haar dienstverlening aan die cliënt heeft kennisgenomen.⁴¹ Er is sprake is van een “ongebruikelijke”⁴² transactie bij aanwezigheid van één of meer van de volgende indicatoren:⁴³

Objectieve indicatoren:

- Contante transactie van € 10.000 of meer betaald aan of door tussenkomst van de instelling.
- Een transactie van of ten behoeve van een cliënt die woonachtig of gevestigd is of zijn zetel heeft in een staat die door de Europese Commissie aangewezen is als staat met een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme.⁴⁴

Subjectieve indicator: Feiten en omstandigheden die de instelling aanleiding geven om te veronderstellen dat sprake kan zijn van witwassen of het financieren van terrorisme

Witwassen is omschreven in het Wetboek van Strafrecht.⁴⁵ Kort gezegd gaat het om het verwerven, verbergen, vervreemden, gebruiken of het voorhanden hebben van hetgeen (vermoedelijk) uit misdrijf afkomstig is en/of het verhullen van de rechthebbende(n) daarop. Belastingfraude geeft aanleiding om te veronderstellen dat sprake is van witwassen.

Het financieren van terrorisme is strafbaar gesteld als een zelfstandig misdrijf.⁴⁶ Praktisch gesproken zullen instellingen verhoogde aandacht moeten geven aan geconstateerde of voorgenomen geldstromen naar personen en/of organisaties in landen waarvan publiekelijk bekend is dat terrorisme voorkomt.

³⁹ Art. 16 Wwft 2018.

⁴⁰ Art. 23, lid 1 Wwft 2018.

⁴¹ Art. 1 Wwft 2018.

⁴² Het “ongebruikelijke” wijst uitsluitend op de aanwezigheid van een indicator. Een transactie die bij een cliënt of in de branche vaker voorkomt, kan ook “ongebruikelijk” zijn.

⁴³ Indicatorenlijst, bijlage bij Uitvoeringsbesluit Wwft 2018.

⁴⁴ Zie Bijlage 1.

⁴⁵ Art. 420 bis t/m 420 quinquies Wetboek van Strafrecht.

⁴⁶ Art. 421, lid 1 Wetboek van Strafrecht.

Het voorgaande betekent dat in elk geval alle situaties waarin sprake is of kan zijn van

- belastingfraude
- fraude
- zwart geld
- steekpenningen (vaak vermomd als facility payments, commissies, contante betalingen, kick backs)
- geldstromen naar personen en/of organisaties die zich bezig houden met terrorisme

wijzen op een mogelijke ongebruikelijke transactie op grond van de subjectieve indicator.

Het is daarbij niet relevant of cliënt of diens wederpartij zichzelf schuldig maakt aan een misdrijf of slechts passief betrokken is.

Bijlage 1 Staten door de Europese Commissie op grond van artikel 9 van de vierde anti-witwasrichtlijn aangewezen

Het gaat daarbij om landen die in hun nationale wetgeving ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering strategische tekortkomingen vertonen, die een aanzienlijke bedreiging vormen voor het financieel stelsel van de Europese Unie.

Zie voor de laatste versie van de lijst: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/anti-money-laundering-and-counter-terrorist-financing_en#eulegalframeworkonamlcf

Door de EC op grond van art. 9 vierde anti-witwasrichtlijn aangewezen staten
Afghanistan
Bosnië en Herzegovina
Ethiopië
Guyana
Irak
Iran
Jemen
Laos
Noord-Korea
Pakistan
Sri Lanka
Syrië
Trinidad en Tobago
Tunesië
Uganda
Vanuatu

Bijlage 2 Corruption Perception Index

Onderstaande lijst is de Corruption Perceptions Index 2017 en bestaat uit staten met een bijbehorende “confidence range” (CPI score). Deze index betreft corruptie in de overheid en publieke sector. Een land met een overheid en publieke sector die laag scoort op deze index zal ook in overige delen van de maatschappij corrupt gedrag vertonen en derhalve gevoelig zijn voor witwaspraktijken. De instelling kan staten met een score lager dan bijvoorbeeld 60 (op het moment van de acceptatie van de cliënt dan wel een nieuwe opdracht) als staten met een verhoogd risico op witwassen kwalificeren.

De lijst wordt éénmaal per jaar bijgewerkt. Zie voor de meest recente lijst www.transparency.org.

Corruption Perceptions Index 2017		
Country	CPI Score 2017	Rank
New Zealand	89	1
Denmark	88	2
Finland	85	3
Norway	85	3
Switzerland	85	3
Singapore	84	6
Sweden	84	6
Canada	82	8
Luxembourg	82	8
Netherlands	82	8
United Kingdom	82	8
Germany	81	12
Australia	77	13
Hong Kong	77	13
Iceland	77	13
Austria	75	16
Belgium	75	16
United States of America	75	16
Ireland	74	19
Japan	73	20
Estonia	71	21
United Arab Emirates	71	21
France	70	23
Uruguay	70	23
Barbados	68	25
Bhutan	67	26
Chile	67	26
Bahamas	65	28
Portugal	63	29
Qatar	63	29
Taiwan	63	29
Brunei Darussalam	62	32

Israel	62	32
Botswana	61	34
Slovenia	61	34
Poland	60	36
Seychelles	60	36
Costa Rica	59	38
Lithuania	59	38
Latvia	58	40
Saint Vincent and the Grenadines	58	40
Cyprus	57	42
Czech Republic	57	42
Dominica	57	42
Spain	57	42
Georgia	56	46
Malta	56	46
Cabo Verde	55	48
Rwanda	55	48
Saint Lucia	55	48
Korea, South	54	51
Grenada	52	52
Namibia	51	53
Italy	50	54
Mauritius	50	54
Slovakia	50	54
Croatia	49	57
Saudi Arabia	49	57
Greece	48	59
Jordan	48	59
Romania	48	59
Cuba	47	62
Malaysia	47	62
Montenegro	46	64
Sao Tome and Principe	46	64
Hungary	45	66
Senegal	45	66
Belarus	44	68
Jamaica	44	68
Oman	44	68
Bulgaria	43	71
South Africa	43	71
Vanuatu	43	71
Burkina Faso	42	74
Lesotho	42	74
Tunisia	42	74

China	41	77
Serbia	41	77
Suriname	41	77
Trinidad and Tobago	41	77
Ghana	40	81
India	40	81
Morocco	40	81
Turkey	40	81
Argentina	39	85
Benin	39	85
Kosovo	39	85
Kuwait	39	85
Solomon Islands	39	85
Swaziland	39	85
Albania	38	91
Bosnia and Herzegovina	38	91
Guyana	38	91
Sri Lanka	38	91
Timor-Leste	38	91
Brazil	37	96
Colombia	37	96
Indonesia	37	96
Panama	37	96
Peru	37	96
Thailand	37	96
Zambia	37	96
Bahrain	36	103
Côte D'Ivoire	36	103
Mongolia	36	103
Tanzania	36	103
Armenia	35	107
Ethiopia	35	107
Macedonia	35	107
Vietnam	35	107
Philippines	34	111
Algeria	33	112
Bolivia	33	112
El Salvador	33	112
Maldives	33	112
Niger	33	112
Ecuador	32	117
Egypt	32	117
Gabon	32	117
Pakistan	32	117

Togo	32	117
Azerbaijan	31	122
Djibouti	31	122
Kazakhstan	31	122
Liberia	31	122
Malawi	31	122
Mali	31	122
Nepal	31	122
Moldova	31	122
Gambia	30	130
Iran	30	130
Myanmar	30	130
Sierra Leone	30	130
Ukraine	30	130
Dominican Republic	29	135
Honduras	29	135
Kyrgyzstan	29	135
Laos	29	135
Mexico	29	135
Papua New Guinea	29	135
Paraguay	29	135
Russia	29	135
Bangladesh	28	143
Guatemala	28	143
Kenya	28	143
Lebanon	28	143
Mauritania	28	143
Comoros	27	148
Guinea	27	148
Nigeria	27	148
Nicaragua	26	151
Uganda	26	151
Cameroon	25	153
Mozambique	25	153
Madagascar	24	155
Central African Republic	23	156
Burundi	22	157
Haiti	22	157
Uzbekistan	22	157
Zimbabwe	22	157
Cambodia	21	161
Congo	21	161
Democratic Republic of the Congo	21	161
Tajikistan	21	161

Chad	20	165
Eritrea	20	165
Angola	19	167
Turkmenistan	19	167
Iraq	18	169
Venezuela	18	169
Korea, North	17	171
Equatorial Guinea	17	171
Guinea Bissau	17	171
Libya	17	171
Sudan	16	175
Yemen	16	175
Afghanistan	15	177
Syria	14	178
South Sudan	12	179
Somalia	9	180

Bijlage 3 FATF-lijst van High-risk and non cooperative jurisdictions

Woon- of vestigingslanden die op de lijst van “High-risk and non cooperative jurisdictions” van de FATF staan worden geacht een verhoogd risico op witwassen en/of terrorismefinanciering mee te brengen.

De lijst wordt meerdere keren per jaar bijgewerkt. Zie voor meest recente lijst <http://www.fatf-gafi.org/countries/>.

High-risk and non-cooperative jurisdictions		
	Call for action	Other monitored jurisdictions
Bahamas		x
Botswana		x
Democratic People’s Republic of Korea (DPRK)	x	
Ethiopia		x
Ghana		x
Iran	x	
Pakistan		x
Serbia		x
Sri Lanka		
Syria		x
Trinidad and Tobago		x
Tunisia		x
Yemen		x

NB: Ten opzichte van bijlage 1 voegt deze lijst de Bahamas, Botswana, Ghana en Servië toe

Bijlage 4 Staten waarvoor sancties gelden van de EU of VN of staten op het grondgebied waarvan terroristische organisaties actief zijn

Woon- of vestigingslanden waartegen de Europese Unie of de Verenigde Naties sancties hebben afgekondigd - worden geacht een verhoogd risico op witwassen en/of terrorismefinanciering mee te brengen.

Zie voor de meest recente lijst: <https://sanctionsmap.eu/>

Restrictive measures in force	
Country	Measure adopted by
Afghanistan	VN
Belarus	EU
Bosnia and Herzegovina	EU
Burma (Myanmar)	EU
Central African Republic	VN
China	EU
Democratic Republic of Congo	EU and VN
Egypt	EU
Eritrea	VN
Republic of Guinea (conakry)	EU
Guinea	EU
Guinea-Bissau	EU and VN
Haiti	EU
Iran	EU and VN
Iraq	VN
Democratic People's Republic of Korea (North Korea)	EU and VN
Lebanon	VN
Libya	EU and VN
Maldives	EU
Mali	VN
Moldova	EU
Montenegro	EU
Myanmar (Burma)	EU
North Korea	EU and VN
Russian Federation	EU
Serbia	EU

N O B

Somalia	VN
South Sudan	EU and VN
Sudan	EU and VN
Syria	EU and VN
Tunisia	EU
Ukraine	EU
Venezuala	EU
Yemen	VN
Yugoslavia (Serbia and Montenegro)	EU
Zimbabwe	EU